

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Академія митної служби України

**МИТНА ПОЛІТИКА
ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
(ЕКОНОМІКО-УПРАВЛІНСЬКІ, ПРАВОВІ,
ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНІ, ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ)**

Том 2

**МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

30 березня 2012 р.

АМСУ

Дніпропетровськ
2012

ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ У ПРИБЕРЕЖНИХ ВОДАХ УКРАЇНИ

Т. В. Аверочкіна

(Національний університет “Одеська юридична академія”,
м. Одеса)

Подальше впровадження в Україні адміністративної реформи та затвердження Кабінетом Міністрів України 2009 році Морської доктрини до 2035 року обумовлює актуальність наукових досліджень здійснення адміністративної юрисдикції України в морських просторах.

Необхідність охорони суверенітету та територіальної цілісності нашої держави обумовлює закріплення відповідних повноважень органів виконавчої влади, що здійснюють різні види контролю (митного, прикордонного, санітарного, ветеринарного, епідеміологічного та ін.) при перетинанні державного кордону України, при заході іноземних суден до виключної (морської) економічної зони України, при здійсненні діяльності на континентальному шельфі, у прилеглий зоні (у разі її встановлення). Слід зазначити, що юрисдикція держави, як прояв державного суверенітету – поняття, що використовується головним чином у міждержавних відносинах. Тому є всі підстави розглядати його в першу чергу як міжнародно-правове явище. Зіткнення юрисдикції держав як проявів їх суверенітету породжує багато проблем в їхніх взаєминах чисто практичного характеру.

Стосовно адміністративно-юрисдикційної діяльності митних органів, то в науковій літературі є декілька поглядів на це поняття. Так, А. Б. Калюта вважає, що під “адміністративно-юрисдикційною діяльністю митних органів” необхідно розуміти самостійний вид державної, підзаконної, правозастосовчої діяльності, що полягає у розгляді та вирішенні в передбаченому нормативно-правовими актами порядку правових спорів з метою охорони суспільних відносин галузі митної справи.

Д. В. Приймаченко розуміє під адміністративно-юрисдикційною діяльністю митних органів України “урегульовану нормами митного та адміністративного права діяльність щодо розгляду справ про порушення митних правил і накладення стягнень”. При цьому, він одразу зазначає, що «в адміністративно-правовій літературі, крім цього вузького розуміння поняття, існує й ширше розуміння поняття “адміністративна юрисдикція”, а саме: адміністративно-процесуальна діяльність, здійснювана в позасудовому або судовому порядку з метою розгляду та вирішення адміністративно-правових спорів та застосування адміністративно-правових заходів».

На підставі аналізу діючого законодавства, вважаємо за доцільне віднести до категорії “прибережні води” ті морські та річкові водні простори, на які розповсюджується суверенітет прибережної держави, або де діють її суверенні права (внутрішні води, територіальне море, прилегла зона, виключна економічна зона).

Отже розглянемо організаційно-правові засади юрисдикційної діяльності митних органів у зазначених просторах.

Внутрішні води. Практично всі митні операції з контролю та оформлення суден закордонного плавання проводяться в портах України, що є відкритими для заходу таких суден. Більшою мірою митний контроль та митне оформлення суден, що прибувають з-за кордону (або виходять за кордон України), проводиться біля причалів порту. Митний контроль та митне оформлення суден на рейді здійснюються за погодженням з прикордонними військами. Глава 16 Митного кодексу України «Митні процедури на морському і річковому транспорті» визначає, що митні органи здійснюють митні процедури в зонах митного контролю на території морських та річкових портів, а також в акваторії портів, відкритих для міжнародних перевезень.

Прилегла зона. Відповідно до ст. 33 Конвенції ООН з морського права 1982 р. “у зоні, прилеглій до її територіального моря, яка називається прилеглою зоною, прибережна держава може здійснювати контроль, необхідний:

- а) для запобігання порушенню митних, фіскальних, імміграційних або санітарних законів і правил у межах її території або територіального моря;
- б) для покарання за порушення вищезгаданих законів і правил, вчинене в межах її території або територіального моря.

Прилегла зона не може поширюватися за межі двадцяти чотирьох миль від вихідної лінії, від якої відмірюється ширина територіального моря». В цьому просторі, що може бути позначений Україною відповідно до цієї Конвенції, сьогодні діяльність митних органів не провадиться, оскільки Україна такої зони не визначила. Тому ця діяльність може провадитися поза портом, чи безпосередньо в порту. Проте практика свідчить, що зазвичай митне оформлення здійснюється в порту.

Виключна економічна зона. Закон України “Про виключну (морську) економічну зону України” лише в одній статті (11) містить вказівку на юрисдикцію митних органів та зазначає, що “Україна у своїй виключній (морській) економічній зоні має виключну юрисдикцію щодо штучних островів, установок і споруд, у тому числі щодо митних, податкових, санітарних та імміграційних законів і правил, а також законів і правил, що стосуються її безпеки”.

Отже, на сьогодні є нагальна необхідність на загальнодержавному рівні визначитись стосовно можливості встановлення Україною прилеглої зони для здійснення передбачених Конвенцією ООН з морського права 1982 р. видів контролю; розробити відповідне законодавство щодо штучних островів, установок і споруд у виключній (морській) економічній зоні та забезпечення їхньої безпеки.